

ZARJA

Izhaja vsako soboto zjutraj.

Uredništvo „Zarje“ je v Trstu
ulica dei Fabbrl, št. 2, III.
Tja je treba nasloviti vse roko-
pise, ki naj se objavijo v listu.

Rokopisi se ne vračajo. —
Nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo.

Poštno-hranilnični račun
št. 64439.

Upravništvo „Zarje“ je v Trstu
ulica delle Poste št. 9. Spre-
jema naročnino, inserate in
reklamacije. Naročnina „Zarje“
je za vse leto naprej po pošti
K 6. — za pol leta K 3.

Posamezne številke po 6 vin.

Cena inseratom je 10 vin, za
enostopno petit vrsto. Pri več-
kratnem objavljenju primeren
popust.

Tržaško-istrska slovenska ljud- ska stranka.

Dne 17. oktobra se je ustanovila vseslovenska ljudska stranka, ki je politična organizacija celokupnega slovenskega naroda na kršćanski, narodni in ljudsko-demokratski podlagi. Stranka, ki ima obsegati ves slovenski narod raztresen po raznih pokrajinah z različnimi krajevnimi odnošaji, mora samoumevno imeti poleg svoje centralne organizacije tudi deželne organizacije s posebnim deželnim strankinim vodstvom. Tako deželno politično vodstvo imajo na Kranjskem, Štajerskem, Koroškem in Goriškem. Tri dni pred ustanovnim shodom vseslovenske ljudske stranke so se pe sešli še tržaški in istrski zaupniki in somišljeniki našega sicer mladega, pa živahnega kršćansko-socialnega gibanja ter si izvolili svoje politično vodstvo za Trst in Istro s programom S. L. S. v ostalih slovenskih pokrajinah. Tako je vzrasla najnovejša S. L. S. na slovenskem ozemlju: tržaško-istrska slovenska ljudska stranka. Je-li potrebna?

Potreba politične izobrazbe.

Pri nas žal ne manjka ljudi, ki zmajajo z glavo, če le slišijo ime „stranka“, češ kaj je treba strank, s temi strankami je sama zdražba. Še večja postaja njih mržnja, če govorimo celo o ustanovitvi kake politične stranke. Ti, ki pri nas tako govorijo, so najlepši dokaz, kako za nič je bila ljudska politična vzgoja (če smemo sploh rabiti to besedo), ki so jo dosedanji tržaški politiki nudili našemu narodu. Po liberalnem načinu se je skozi dolgo vrsto let kovala stranka in politika v pisarnah in na banketih. Potrata časa in denarja bi bila, če bi bil kdo hodil na kmete. Naše slovensko okoličansko in istrsko ljudstvo je držalo politiko za skrajno nevarno in drago igro. Z njo se ni smel pečati nihče drug kot advokat v svoj dobček, če je bila pa zgruba, jo je moral kmet plačati. O državi je ljudstvo vedelo le toliko, da davke nalaga in pobira ter fantje k vojakom kliče. Da bi pa imelo ljudstvo samo pri državnih poslih sodelovati in da ima država tudi namen in dolžnost za mallega človeka skrbeti, ga varovati in ga celo gmotno zavarovati s socialnimi postavami, o tem se ni ljudstvu niti sanjalo. Tako je slo vse „delo za narod“ mimo naroda in ni pustilo v njem skoro niti sledu kake politične izobrazbe. Tu je treba novega življenja, da pride ljudstvo do politične zavesti in s časom tudi do politične zrelosti.

Dosedanje politično vodstvo nezmožno.

Če primerjamo politično naprednost in zavest Slovencev po drugih slovenskih pokrajinah s tukajšnjim mrtvilom, moramo reči, da je Slovenec ob Adriji za deset, po Istri pa celo za dvajset let zaostal. To ne nič kaj posebno hvali in priporoča dosedanje političnega vodstva. To kaže več ko dovolj jasno, da je bilo dosedanje politično vodstvo nezmožno

ljudstvo politično dvigniti in izobraziti. Kje tiči vzrok?

Pomanjkanje zdravega programa.

Ker se iz učinka sklepa na vzrok in iz delovanja samega na načela, iz katerih dejanje izvira, smemo pač opravičeno soditi, da je bila dosedanja tržaška in istrska politika brez enotnega in zdravega programa ali pa ga sploh ni imela. Voditelji tržaške politike so to tudi že sami izpovedali. Ko smo jih radi tega prijeli, so rekli, da oni ne potrebujejo programa, ker njim da zadostuje „delo“. Če siliš se dalje in zahtevaš izjavo glede programa, ti odgovore znano zmedenost: „Naš program je absolutna narodnost“. Kaj se to pravi, ne ve nihče, tudi sami ne, ker delo za narod in narodnost že zahteva izrazit in jasen program, sicer je sama fraza.

Med ljudstvo je bilo treba iti in študirati ljudsko dušo in računati s tako, kakoršna je. Duša našega slovenskega ljudstva v okolici in po Istri pa je bila pred okuženjem po tržaških narodnih „voditeljih“ globoko verna, katoliška in je deloma še danes. Na ta temelj bi se bilo moralo zidati, če se je mislilo doseči trajnih uspehov v blagor ljudstva. V tej temeljni točki zdravega programa je veliko, da vse zapopadeno: resnica, pravičnost, ljubezen, požrtvovalnost. Ta temeljna točka, respektirani in upoštevati katoliški verski čut naroda, te je v dosedanjem delovanju pred vsem manjkala. Predolgo bi bilo naštevati, koliko so se v zadnjem desetletju tržaški politični narodovi voditelji v tem pogledu in dušah našega ljudstva pregrešili. Če bi ne bilo nič drugega kakor nesrečna ricmanjska afera, s katero se je bilo tako ognjevitno pečalo tudi politično društvo s svojim glasilom „Edinost“, bi bilo že to več kot dovolj. No zdaj zadnje dni so morali naši tržaški deželni poslanci ali mestni svetovavci napraviti še novo sramoto svojim volivcem, med kojimi ne bo malo število tudi kršćanskih mož. V seji tržaškega dež. zbora dne 15. t. m. je predlagal poslanec Rasčovich naj se tudi dež. zbor pridruži žalovanju vsega civiliziranega sveta radi smrti anarhista Ferrerja in da bodo ta čustva tem očitneja, naj se v znamenje žalovanja seja zaključiti. V svoji zbornici, torej tudi vsi slovenski poslanci, se je po poročilu „Edinosti“ dvignila kakor en mož in poslanci so hiteli brez glasovanja proti izhodu. Galerija je začela ploskati in klicati: „Evviva il libero pensiero, abbasso i preti!“ Tako so se slovenski poslanci pridružili italijanskim židom in svobodomiselcem v žalovanju za velikim sovražnikom vsake božje in človeške postave. Katoliške tržaške Slovence mora biti takih poslancev naravnost — sram! Če so voditelji tako navskriž z najsvetejšim čustvom našega ljudstva, potem si seveda ni možno misliti uspešne vzgoje naroda.

Kaj pa v narodnem pogledu? Tu se ne bo moglo gospodom dosedanjim tržaškim politikom kaj očitati, saj so oni vedno poudarjali svoj monopol na absolutno narodnost. Poleg njih ni mogel niti ni smel biti naroden še kdo drug. In vendar, če pogledamo to narodno nav-

dušenost bolj od blizu, bomo kmalu videli, da je glavnim tržaškim političnim voditeljem manjkalo in jim še manjka glavni pogoj, da bi mogli biti v narodnem pogledu res radikalni in neustrašni, manjka jim namreč neodvisnosti! Zunaj pri kam banketu so res polni svete jeze na iredentovce in laško kamoro, ko so pa v zbornici s temi bratci skupaj in pred očmi tržaškega občinstva na galeriji, morajo biti že nekoliko bolj zmerni. Kje bi v stanu biti naši tržaški politiki tako odločni, kakor so bili n. pr. štajerski katoliški poslanci v tržaški zbornici, kjer so nastopali kljub hrupnim protestom Nemcev v slovensčini? Pri nas kaj takega naravnost nemožno. En zopet aktiven tržaški politik (saj veste kdo) je izjavil, da tržaški advokati ne morejo v deželnem zboru govoriti slovensko, ker se boje za svojo klientelo! Tako narodno navdušenje, ki je od žepa do žepa, ne vzbuja zaupanja, pa tudi trajnih uspehov ne more doseči. To je brezdvomno velika hiba za naš v narodnem pogledu tako važen Trst.

V gospodarskem pogledu ni nič bolje. Tudi tu je dosedanjemu političnemu vodstvu manjkalo zmisel gospodarsko dvigniti in utrditi malega človeka, obrtnika in kmeta. Snovani so se res nekateri denarni zavodi, a bolj radi dividend, ki jih pa ubožec ni videl, ampak samo bogatin, ki jih ni potreboval. Sicer pa še davno ne obstoji vse delo za povzdigo narodnega gospodarstva v snovanju posojilnic. Nekaj je že sicer tudi to, toda če se ne ljudstvo ob enem moralno dvigne in vavaja k treznosti in varčnosti, ne izdajo vse banke nič! V tem pogledu niso pa tržaški politiki ljudstvo ne-le nič koristili, ampak celo mnogo škodovali, saj se je njih politika najbolje počutila ob rujnem vinu in plesnih venčkah. Tako so zanemarili voditelji to, kar bi bilo narodu v tukajšnjih razmerah nad vse potrebno za nadaljni obstanek.

Ker ni bilo enotnega programa, ni moglo biti niti enotnega delovanja in sporazumnosti med člani političnega vodstva. Naj se sloga med tržaškimi bogovi se toliko zagovarja in izjavljani potrjuje, je pa vendarle ni, ker je ne more biti. Enotnost tvorijo enake ideje. Kjer teh ni, iščeš zaman slovo. Samo brezprogramno „delo za narod“ pa ni nobeno tako enotno načelo, ki bi moglo vezati v trdno jedrno. Zato najdes pri tem „delu za narod“ vsakega po svoje: tu je mož, ki je včasih „samostojen“, včasih pa liberalen kandidat ne za Trst, ampak za Gorico; poleg njega najdes moža, ki že komaj čaka, da bi sedanja barka počila in se začelo pametno življenje; še dalje najdes moža, ki je pol socialist, pol anarhist, in še dalje dobiš zmerne progresista, ki skuša jediniti te tako različne elemente. Pri toliki različnosti teženj in načel je prava sloga izključena. Tudi na zunaj se mora kazati razdrapanost. Zato se ni bilo prav nič čuditi, če je za brzojavko, ki je iz Trsta švignila v Ljubljano na katoliški shod, prilezel iz Trsta, tudi poseben vlak v Ljubljano

na kako pristno liberalno slavnost. To je tržaška posebnost, ki se ob sedanjem probujanju ljudstva ne more delj časa vzdrževati.

Zato potrebna tržaško-istrska S. L. S.

V takih razmerah je snovanje nove politične stranke potrebno. Edina stranka, koje načela bi bila vstanu dvigniti tukajšnje slovensko ljudstvo, je slovenska ljudska stranka. Ona ima namreč vse to, kar manjka dosedanji brezprogramni tržaški politiki. Slovenska ljudska stranka ima v svojem programu katoliško, narodno in ljudsko demokratsko načelo. Pa ne le da ima ta načela v svojem programu, ampak dela tudi neumorno po teh načelih. Ta načela so zdrava, slovensko ljudstvo se jih rado in v svojo največjo korist oklepa. Ni dvoma, da se jih bo oklepalo tudi pri nas, ko bo spoznalo svoje prave prijatelje in jih znalo ločiti od navideznih. Temelj naše slov. ljudske stranke kakor tudi vseslovenske ljudske stranke pa je in bo moral vedno biti: slovensko ljudstvo in bo moralno zasidrano v praktičnem katoliškem življenju. S tem temeljem kršćanske stranke stoje in padejo.

Šljudska predavanja v „Narodnem domu“.

Njih namen.

Pred kratkim časom se je ustanovil tu v Trstu nek „odsek za ljudska predavanja“. Ta odsek se je večkrat oglašal v „Edinosti“. Nič se ni dalo dognati iz početka, kdo da je ta odsek in kakšne barve da je. Vendar se je dalo iz njegovega oglašanja v „Edinosti“ sklepati, da ne bo s tem odsekom nič kaj prida za naše kršćansko slovensko ljudstvo. Počasi, počasi je pa ta odsek vendar le sramežljivo povedal, da obstoji iz članov liberalnega dijaškega društva „Balkan“ in istotako liberalnega učiteljskega društva za Trst in okolico. Sedaj, ko vemo kdo prireja ta ljudska predavanja v tržaškem „narodnem domu“, je naša dolžnost, da svoje somišljenike in sploh katoliško misleče slovensko ljudstvo na Tržaškem opozorimo, naj ne zahaja na ta predavanja. Zakaj svarimo pred temi predavanji? Smo li morda nasprotniki ljudske izobrazbe, ali mislimo morda, da bo vse nevarno, kar se bo nudilo pri teh predavanjih? Ne, vsega tega nič! Nasprotni smo jim samo zato, ker vemo, da jim ne gre toliko za pravo ljudsko izobrazbo, kolikor več zato, da vlijejo tržaškim Slovincem spet nekaj zaupanja v tako diskreditirano liberalno stranko „Edinosti“.

Možje so dobro spoznali, da po dosedanji poti ne pojde več dolgo naprej. Stranka „Edinosti“ ni dosedaj izven narodnega popivanja in narodnega plesa nič posebnega storila za ljudstvo, za izobrazbo pa še celo nič. Ljudstvo pa, ki ne bere samo prazne „Edinosti“, ampak tudi druge slovenske liste in tako zve,

LISTEK

Kako je ljubljanski knezoškof prišel v Ljubljano v šolo.

Pod naslovom „Prva pot v Ljubljanske šole in prvi dan v njih“ je letopis „Slovenske Maticе“ l. 1870. priobčil spis, v katerem A. J. (sedanji ljubljanski knezoškof) priobčuje spomine na prve svoje dni v ljubljanskih šolah. Naše čitatelje bo gotovo zanimalo, ako ta spis dobesedno ponatisnemo:

„Naš Tonej bo moral biti gospod!“ rečejo mati ljubeznivo se smehljaje, ko jo po dokončanejši šolskejski skušniji kviškoma priskakam domu visoko drže rdeče vezano knjižico podarjeno mi radi pridnosti.

„Kaj ne, mati, zdaj me bote pa poslali v Ljubljano? saj se bom doli ravnotako pridno učil, kakor v Begunjah!“ rečem s prosečim glasom oklepaje se njenih rok.

Če le ne boš naredil, tako kakor tisti Jurček, ki je preletel vse šole, pa je bil vendar še pred doma, kakor njegov oče! — oglase se oče zbiraje volno pri mizi. — Kaj meniš, da je v Ljubljani tako, kakor tukaj? Bos, umazan in razcepčan dirjaš v šolo, tam se dregate in trgete, da je joj; po šoli delate zopet tak hrup in vriš, kakor bi bili divji Turki pridli v vas. V Ljubljani boš pa moral biti bolj čeden vsak dan, kakor si tukaj o praznikih v šoli boš moral sedeti, kakor pribit, ako se boš le kolikaj nazaj obrnil, brž ti bo priletela leskovačka čez pleča: niti besedice ne boš smel

zašepetati, ali pa ti bodo gospod za kazen klobčič v usta vtaknili in domu grede boš moral biti lepo miren, ker drugače bi te koj kak berič peljal tje, kjer se ričet zastoj dobi!“

„Mati, ali res?“ ozrem se preplašen na mater, ki mi pa odkimajo; tako osrčen nadaljujem: „Pa če prav tako, ušel že ne bom! Miren bom že, obleko, prav lepo, bote pa vi morali narediti!“

„Ha, ha — smeja se oče — obleko ti bom že napravil, če mi boš kaj zaslužil; krave boš še pasel, repo in korenje boš pomagal puliti in potem ti morebiti naredim suktno in škornje.“

Pri besedah suktna in škornje se mi oči veselja zaiskre, a veselje se spremeni v žalost, če sem pomislil, da bom moral še krave pasti in na polji delati; v tej sili se obrnem na svojega vsemogočnega odvetnika, na mater.

„Kaj ne mati — pravim in jih proseče pogledam — da ne bo tega treba, kaj ne, da oče le nalašč pravijo?“

„Dražijo te, dražijo! Le pojdi na dvorišče, poskoči še med svojimi tovariši in jim povej, da danes štiri tedne boš že „student“!“

Na te materne tolažilne besede denem klobčič na glavo, kosu ajdovega kruha pokazem zobe in hajdi skakat, naj oče in mati sama določujeta o prihodnosti sina svojega.

Brž imam krog sebe celo tropo bosonogih, golorokih, zarjavelih sošolcev in hajd vervece loviti in tičnice delat. Povem jim, da se pojdem za „gospoda učiti“ in da o sv. Mihelji me ne bo več doma.

„Varuj se, da semenčka ne prineses!“ oglasi se neki prednež.

„Veš kaj, zabavljaj mu pa ne boš in tudi

norčeval se ne boš z njim! — zagovarja me moj bratranec, s kojim sva bila neizrečno prijatelj — le počakaj, še odkrival se boš rad, pa vikati ga boš moral!“

„E, če prav, k spovedi pa vendar nikdar ne pojdem k njemu!“ — oglasi se zopet prvi.

„Vsaj ko bi ti prišel, to bi te zlasal, celo pest las bi ti populil!“ odrežem se jaz.

„No, kako pa že govori, kakor bi bil že kakosen škof. Misli če gre v Ljubljano, je pa že Bog vedi kaj.“

Tako sem se prepiral s tovariši svojimi, nekteri so mi nagajali, drugi so me zagovarjali; pa smo vendar zmirom prijateljsko po gozdih skakali in hlače trgali, da so se matere zvečer doma na nas hudovale.

Neciga dne me pokliče botra mimogredočega in mi, naroči, naj grem po mater in naj oba prideva k njej. Hitro jo vbogam in jej pripeljem mater.

„Veš, Mina — prične botra govoriti — veš Mina, jaz sem bila v Ljubljani te dni in sem dobila stanovanje za vašega Toneja.“

„Ali je res?“ zavpijem jaz in radosti poskočim od tal na mizo in od mize na tla, kjer se še na glavo postavim.

„Ne bodi nor, fant! — posvare me mati — zahvali se botri, zahvali, da so tako skrbni za tebe.“

Toda jezik se ni hotel premakniti, da bi spolnil materno željo, marveč sem se skril za njo in po strani pogledaval botro pripovedovajočo, koliko bodo morali mati poslati v Ljubljano sočivja, ajdove moke, pšenične moke, koruzne moke, ržene moke itd. itd. „Danes 14 dni bo moral biti že doli, da se vpiše!“ konča botra svoje pripovedovanje. „Ali tako hitro?

Zdaj grem pa koj očetu pravit!“ poskočim jaz na noge in kakor veter dirjam proti domu. „Hali, halo, danes 14 dni bom že v Ljubljani; oče zdaj pa že ne bom krav pasel, morali boste drugega najeti!“

„Kdo pa ti je rekel, da pojdeš v Ljubljano? Kdo bi mi pomagal pri delu? Kdo bo za te plžečeval? vsako leto par volov, to niso mačje solze!“ govore oče na videz prav resno težko prikrivaje smeh, ker sem se jaz tako prestrašil noge so mi zaostale in debele kaplje so se mi vdrele po licu.

„Pa bom šel, saj so mi ti djali in botra so mi stanovanje že dobili. Šel pa bom, če me ne bote hoteli p-ljati vi, jo pa kar sam skrivaj potegnem!“

„Vsaj ne boš znal!“

„Dobro, kar naravnost proti Otoku jo mahnem, ali pa bom poprašal. Mati, oče pa pravijo, da ne pojdem študirat!“ — obrnem se na prihajajočo mater.

„E, nič ne verjemi očetu, vsaj ti le nalašč nagajajo!“ odgovarjajo in začnejo očetu pripovedovati, kar so zvedeli. Veselje se zopet vleže po obrazu mojem, poslušaje, kako se pomenkujeta, da bo treba koj po nedelji dobiti krojače, mojstrske, čevljarje, da bo treba narediti v mlin in vse potrebno pripraviti.

Ponedeljek pride — in najde se rokodelcev polno hišo. Mojskne mi pame tjo srajce, neizrečno jim zatrjujem, da je morajo rayno tako narediti, kakor gospodu učitelju. Ženske ki sploh rade ustrezajo, mi vse obljubijo, za kar je prosim.

Zdaj pride krojač na vrsto. Oče, ali mu kratke irhaste hlače pomerim, takš n fant ne sme več dolžih nositi?“ nagaja on.

kako se drugod ljudstvo po katoliških izobraževalnih društvih s predavanji izobražuje in kako se tam osebno mladina pripravlja za odločnost v prihodnji boj, to ljudstvo se ni moglo v zadnjem času prav nič navduševati za propadajočo liberalizem na Tržaškem. Da se to ljudstvo spet pridobi in da se mu vlije novo zupanje, je bilo treba kaj storiti na polju ljudske izobrazbe. Tako so si umislili ta „ljudska predavanja“ na katera sedaj vabijo ljudi po „Edinosti“. Ko bi bilo ljudem okoli „Edinosti“ res kaj za ljudsko omiko, bi ne bili ti ljudje nikdar mogli nasprotovati snovanju katoliških izobraževalnih društev, kakor so jim nasprotovali v naši okolici in v Bregu in jim še danes nasprotujejo. Saj se vendar nudi v kat. izobraževalnih društvih ljudstvu zdrava omika in dobra vzgoja. Nasprotovati jim gotovo niso mogli kot narodu škodljivim društvom, ampak samo kot katoliškim društvom. In prav najhujši nasprotniki snovanju naših katoliških izobraževalnih društev so bili dijaki Balkanovci in pa učitelji liberalnega mišljenja. Zato je jasno, da ne nameravajo zdaj s svojimi „ljudskimi predavanji“ nič drugega kakor delati protiutež proti pravi in zdravi katoliški izobrazbi našega ljudstva. Ker namen ni pošten, ne more biti tudi nobeno sredstvo pošteno. Taka sredstva so rečena predavanja in zato jih ne obiskujte. Ponavljamo, da ne svarimo pred temi predavanji, kakor da bi bilo vsako tako predavanje že samo na sebi škodljivo. Nekatera predavanja so lahko čisto nedolžna in prva iz početka tudi morajo biti. Toda to nas nič ne briga, ker slab končni namen vse pokvari. Slabega namena pa ne smemo podpirati n z udeležbo, ne z vstopnino, ne drugače kakorkoli. Zato ne zahajajte na „ljudska predavanja“ v tržaški narodni dom.

Niti tu ni brez hinavščine.

Zanimalo nas je tudi znati, kdo bo držal ta predavanja. Konečno je objavila „Edinost“ precejšnjo listo predavateljev. Čitali smo tu imena mož, ki imajo že svoje gotove zasluge v boju proti nevarnemu „klerikalizmu“, deloma so se pa zaslišala imena novih mož, ki so bili dosedaj bravcem „Edinosti“ sicer manj znani, ki pa znajo s časom z „Edinostjo“ skupaj postati še velezasluzni na polju ljudske izobrazbe. Osupnilo pa nas je naravnost, ko smo čitali v vrsti teh predavateljev, najemnikov „Balkana“ in učiteljskega društva za Trst in okolico, tudi ime profesorja Evgena Jarca, odličnega člana slov. ljudske stranke, sotrudnika krščansko-socialne zveze in Leonove družbe ter sploh velikega prijatelja vsega katoliškega gibanja na Kranjskem. Nismo mogli verjeti, da bi bil tudi g. prof. Jarc obljubil sodelovati v tržaškem „narodnem domu“ skupaj z Dr. Dermoto, Dr. Josipom Mandičem in tovariši. Zato smo se obrnili na kompetentno mesto za pojasnila. Zvedeli smo: Prof. Jarc je samo zato obljubil sodelovati, ker ni znal kdo ga vabi. Vabila je razposlal samo neki „odsek za ljudska predavanja“ in g. profesor je mislil samoumevno, da je to kak odsek krščansko-socialne zveze tržaške, ker si ni mogel misliti, da bi si ljudje okoli „Edinosti“ upali njega vabiti. Ko je zvedel za zvičajčo, je izjavil, da sodelovanje takoj odpove. Ta manever nam je nov dokaz, da so mislili tržaški liberalci „Balkanovci“ skupaj z učitelji s svojim brezbarvnim „odsekom“ le varati tržaško ljudstvo, da ne bo znalo, kdo tiči za tem odsekom in kaj namerava. Da se jim to varanje še bolj posreči, so ti svobodomiselnih dijaki in učitelji sedaj že v drugič imeli korajžjo, klicati odličnega katoliškega somišelnika, naj jim gre predavat. To je nesramno počenje, ki se ne da dovolj ožigosati. Mladi ljudje bi morali biti kaj bolj odkriti, ne pa tako hinavski. Pa kaj se hoče, taki so, kakoršne so „ti stari“ vzgojili. Saj je glavni znak vse dosedanj tr-

žaške politike in vsega dela za narod — hinavščina!

Zato nimajo stalne bodočnosti.

Prvo ljudsko predavanje se je vršilo dne 17. t. m. ob 10. in pol v glediški dvorani tržaškega narodnega doma. Udeležba ni bila povoljna. „Edinost“ je že naslednjega dne tožila: „Osobito smo opazili pre malo zastopnikov našega delavskega stanu; in njemu v prvi vrsti so namenjena poljudna predavanja.“ Nam se pičila udeležba ne zdi prav nič nepričakovanega. Čuditi bi se bilo, če bi res prišlo na poziv „Edinosti“ ob tej uri mnogo občinstva, posebno delavcev, poslušat suho znanstveno predavanje. Saj je to za tržaškega Slovenca, če je pristaš „Edinosti“ nekaj novega, čemur se ni vajen. Dosedaj se je delalo za ljudsko izobrazbo na veliko bolj prikupljiv način: v pevskih in bralnih društvih, na plesnih venčkih in družinskih sokolskih večerih, tam je bilo veliko bolj prijazno in po „znanstvenem“ delu se je lahko razvila prosta zabava, ki je bila včasih prav „animirana“ in „neprisiljena“. Zdaj pa naenkrat ta nov sistem, tako zelo podoben „klerikalnemu“ sistemu! To ne gre v glavo tržaškim Slovincem, ki so bili vzgojeni v šoli „Edinosti“ in jim tudi ne pojde. Od delavcev se je pa moglo kaj takega še manj pričakovati. Narodna delavska organizacija s svojim trimesečnim predsednikom se je že davno skregala z „Edinostjo“, ki ni dovolj radikalna v boju proti „klerikalizmu“, in dela vse prepocasi. Res je skušala „Edinost“ potolažiti g. predsednika in njegovo z noži borečo se organizacijo s tem, da je jokalna in cel teden za anarhistom Ferrerom, vendar ne bo tudi to imelo trajnega uspeha. Morala bo s svojo barvo bolj odločno na dan, sicer bo zaman klicala delavske sloje na svoja „ljudska predavanja“. Če bode v teh predavanjih kaj več Ferrerovega duha in se bodo prirejala, če le možno, zvečer,*) potem sme biti „Edinost“ svojega uspeha gotova. Tudi „odsek“ bo zadovoljen z vstopnino in kar je glavno, ne bo več dnevna svetloba motila one mašine (skioptikon), ki je zadnjič pri prvem predavanju tako brez vse manire nagajala, ne meneč se zato, da je dal „odsek“ veliko okno tako skrbno zamašiti. Še bolje bo seveda, če bo tudi kaj proste zabave ob koncu strogo znanstvenega dela. Pa šalo na stran! Tržaški Slovenec, ki še trezno misli, sklepa: Ali so ta predavanja koristna, ali pa niso koristna. Če niso koristna, čemu jih bom obiskoval; če pa so res koristna, potem pa ni vredna niti da živi taka stranka, ki skozi desetletja tega ni sprevidela niti jih ni ljudstvu prirejela, da celo zmerjala čez one, ki so jih prirejali v drugih slovenskih pokrajinah v okvirju svojih katol. izobraževalnih društev. Tako sodi v Trstu, kdor še pametno misli. Kdor je pa z „Edinostjo“ vzrastel, ta ne pojde na predavanja, ker so tuja njemu, ki je vzrastel v večernega bolj udobnega „dela“ za narod.

Naša tržaška krščanska socialna zveza naj torej le pridno prireja predavanja po svojih društvih. Nji bo ljudstvo vedno bolj zaupalo, ko izprevidi, da ni to za Zvezo nič novega, ampak da je prava ljudska izobrazba že od nekdaj v njenem programu, in da je v naših društvih odkritost brez vsake hinavščine in stranskih nepoštenih namenov.

Politične vesti.

DRŽAVNI ZBOR.

V petkovi seji se je izvršila povsem mirno volitev predsedništva. Predsednikom

*) Drugo predavanje, 26. t. m. je bilo že zvečer.

„Kaj mar misliš, da se ne bom mogel navaditi? Kolikokrat če sem bil po konci do enajstih, že so mati volno predli in „storij“ pripovedovali; a to me je že malo skrb!“ Med takimi šalami je dan dirjal, da je bilo kaj.

„Veš kaj, Tonej, malo nam beri, da nam ne bo dolg čas; slišali smo, da znaš kaj lepo brati!“ naganjajo me zopet tako dolgo, da se jim vdan. Oče privlečejo s police debelo, zaprašeno knjigo, ki je menda pri hiši, kar stoji, in zdaj vem, da so Basarjeve pridige od leta 1734.

Pri enem brati, pa kmalu jim ni všeč. „Ker pridige bereš, moraš tudi z rokama mahati in vpiti, pa včasih ob mizo udariti, kakor gospod na prižnici!“ prigovarjajo posebno mojskrje tako dolgo, da se jim vdam — maham, vpijem, bijem, da v svojej gorečnosti ne zapazim, kako se po hiši vse tihoma smeja in čehlja.

Kakor vsega, tako je bilo tudi tega kmalu konec, pa tudi nisem bil malo ponosen, ko so nazadnje vsi enoglasno pritrdili, da mi gre pridiga že zdaj skoro bolje, kakor gospodu fajmostru.

Zadnji dnevi so kaj hitro tekli. Meni je jelo tesno okrog srca prihajati, nič se mi ni ljubilo skakati med družino; najraje sem bil sam, ali pa se sem za pečko ležal pregledovaje nemško pisane knjige, velikokrat sem tudi poslušal dobro mater, delečo mi prav tehtne nauke, kako naj se vedem v Ljubljani, da bom domačim napravil veselje, kako naj rad molim, posebno na čast svetemu Duhu itd.

Pride zadnje jutro. Mati so evrli, kar so sicer storili le o največjih praznikih; jaz sem se napravil v škornje „pobiksane“, dolgo sukno debeloglobasto. — „Zdaj sem že malo gospodu podoben!“ sem djal ogledovaje se v zrcalu, pa se mi je tudi dozdevalo, da sem s sukno nekakošno družega, bolj „gospokega“ duha oblekel; oče so nakladali na voz, bratje

je bil zopet izvoljen dr. Pattai, nemški kršč. socialce. „Slovenska jednota“ je oddala bele listke. Med podpredsedniki je tudi Slovenec Pogačnik. — V torkovi seji je predložil finančni minister Bilinski proračun za l. 1910. Ta račun kaže primanjkljaja 42 milijonov kron. Dohodki znašajo 2,649,456,741 kron, izdatki pa 42 milijonov več. Največ denarja požre vojaštvo, mnogo tudi trgovina (železnice), najmanj pa žrtvuje država za kmeta. Med tem, ko so se vsem ministrom nakazale letos večje svote, se je kmetijskemu ministru nakazala za 6 milijonov manjša svota kot leta 1909. Vlada hoče pokriti ta primanjkljaj z zvišanjem davkov na žganje, na dedščino in darila; osebno dohodarino in dividende delniških društev, s preosnovno davka na vino, in z novim davkom na mineralne vode ter na vžgalice. Po ministrovem govoru so prišli na vrsto nujni predlogi, med njimi prvi, ki pozivlja vlado, naj stori primerne korake proti neznosni draginji živil. — Mnogo se govori zadnje dni o rekonstrukciji ministrstva, prorokujejo v neki koalicii, drugi zopet o uradniškem ministrstvu, ki bo pripravilo pot koalicii. Najbolj se boji za svoji stolček nemški minister Schreiner. Na njegov migljaj pošiljajo zlasti Nemci iz Češkega Bienensthu telegrame, v katerih zahtevajo, da mora ostati Schreiner minister.

DROBNE POLITIČNE VESTI.

Ruski car je obiskal laško kraljevo dvojico. Na svojem potovanju se je ognil Avstrije in potoval preko Nemčije in Francoske v Raconigi na Laško. Vlade, po katerih deželah se je car peljal, so poskrbele za najobširnejše varnostne odrebe. Temu sestanku pripisujejo veliko politično važnost. Italija je že dolgo časa le z jedno nogo v trozvezi, znabiti ne bo trajalo dolgo, da popolnoma izstopi iz nje, ter se zveže s Francosko, Rusko in Angleško proti Nemčiji in Avstriji. —

Veliko pozornost je vzbudil tudi nenadni obisk bolgarskega kralja Ferdinanda v Srbiji. — Najimunitnejši državnik moderne Japonske knez Ito se je sestal z ruskim finančnim ministrom Kokovzom v Karbinu v Srbiji. Ko je stopil iz vagona, ga je pa ustrelil neki Korejec. Vsled tega je veliko razburjenje med Japonci.

NOVICE.

n † Gimnazijec Ernest Simončič. V torek zvečer je umrl po daljši bolezni v tukajšnji mestni bolnišnici nadebudni mladenič, šestsoleec državne gimnazije Ernest Simončič v starosti 18 let. Pokojnik je bil blag mladenič, dobrega nepokvarjenega srca, vzoren gojenec tuk. škofijskega konvikta in sošolcem ljubeznjiv tovariš. Svojo nad mesec dni trajajočo bolezen je prenašal z udanostjo in je ta čas dvakrat z veliko pobožnostjo prejel sv. zakramente. Z redko ljube nijo so mu postregli stariši doma, zadnji dan pa je bil pokojnik v nevarnem stanu prepeljan v mestno bolnišnico, da bi se podvrgel operaciji na plučni mreni. Toda Bogu se je dopadlo poklicati ga v cvetu let iz te solzne doline v boljšo večnost. Ob enajsti zvečer je izdahnul. — Pogreb, ki se vršil v četrtek popoldne ob treh iz bolnišnične kapele k sv. Justu, je pričal o priljubljenosti pokojnika in je moral biti starišem v veliko tolažbo. Pogreb je vodil č. g. bolniški kaplan Furlan. Spreveda so se udeležili dijaki šestega gimnazijskega razreda korporativno, dal e mnogi iz sedmega razreda, gotem vsi gojenoci škofijskega konvikta z g. ravnateljem in g. prefektom, opazili smo v sprevedu gimnazijske profesorje dr. Cikoviča, dr. Merharja in razrednika Hilberta. K pogrebu so prišli tudi še drugi duhovniki in obilo Mariji-

in sestre pa so me obsuli občudovaje, kako se mi suknja prileže, in popraševaje, ali se kaj bojim.

Zdaj jo primaha še botra, naloži mi za popotnico celo kopo dobrih naukov in srebrno dvajsetico, naj si kupim grozdja ali kako žemljo. Za nauke se nisem veliko zmenil, a dvajsetica me je tako osrečila, da ne bi bil šel menjat z nobeno živo dušo, in tudi, kdaj pa sem mogel dvajsetico imenovati svojo lastnino — spravil sem jo v najglobokejši žep, kar jih je imela suknja, da je vsaj ne bi izgubil.

Žganec sem včasih tako mlatil, da se je vse kadilo in tudi evrtja nisem ravno po strani pogledaval — a dнес sem zajel komaj tri žlice!

„Fant, jej, pot je dolga!“ so vsi prigovarjali, toda fant ni mogel.

Po zajtrku gredo oče napregat, mati pa mi dajo polno culico klobas in potic, da ne bo treba na potu denarja po nepotrebnem izdajati. Marsikaj mi zatrjujejo, bratje in sestre pa mi dajo lepe nove mašne bukvice polne podobice — a mlademu študentu, gospodu „in spe“, prihajalo je tako čudno, jezik se ni hotel majati in sem ter tje je kaka debela kapljica padla na lice in od tod na lepo, iz najlepšega domačega sukna narejeno sukno, bogme, vsa prejšnja srčnost ga je zapustila!

„Zdaj sem že napregel!“ zavpijejo oče, in jaz jo pobrišem prav tiho na dvorišče in na voz, pa noge so bile kaj težke.

„No, roko mi boš vendar podal, pa bratom in sestram,“ rečejo mati „Storim.“

— „Hi kon iček, rečejo oče. „Bog in svet križ božji,“ rečejo mati. „Tonej, o Velikej noči nam pa le veliko podobice prinesi!“ zavpijejo tanki glasovi za menoj in jaz oddrdram na vozu proti belej Ljubljani. (Konec prihodnjic.)

nih družabnic. — S pokojnikom so zgubili stariš dobrega sina, sošolec, posebno konviktorci, drugega prijatelja in tržaško-koperska škofija lepo nado v itak pičem naraščaju za duhovski stan. Počivaj v miru, ljubi Ernest, in na svidenje v nebesih!

n Zahvala. Podpisana se tem potom najiskreneje zahvaljuje vsem, ki so naju v boleznih in ob bridki izgubi najinega preljubega sina Ernesta Simončiča tolažili in nama ter pokojniku karkoli dobrega storili. Posebej se zahvaljujeva prevzvišenemu g. škofu za blagohotno podporo, dušnim pastirjem za večkratne obiske in versko tolažbo v hudi bolezni, gospodu ravnatelju škofijskega konvikta, gojencem iste-ga zavoda, gospodom gimnazijskim profesorjem in dijakom ter velečastiti duhovščini in mnogobrojnim Marijinim družabnicam za tolažilno udeležbo pri pogrebu. Dobri Bog naj vsem stotero povrne! Najinega nepozabnega sina priporočamo vsem v molitev in blag spomin.

Ivan in Ana Simončič.

n Umrl je v petek dne 22. t. m. zvečer po kratki bolezni, previden s sv. Zakramenti e. k. redarstveni stražnik v pokoju in vrtar škofijske palače g. Anton Simončič v 65. letu starosti. Pokojnik je bil blag značaj, z vsemi ljubeznjiv in postrežljiv, pa tudi mož, ki je redno vršil svoje krščanske dolžnosti. Zapušča vdovo in eno preskrbljeno hčer. — Pogreba, ki se je vršil v nedeljo popoldne iz škofijske palače v cerkev Starega sv. Antona, in ki je ga vodil prečastiti mons. Flego, vodja škofijske pisarne s tajnikom g. Mandičem in kancelistom g. Saversnikom, se je udeležil poleg sorodnikov, enega oddelka e. k. redarstvenih stražnikov in duhovščine tudi prevzvišeni g. škof s kanonikom mons. Kosce in dr. Meechia ter svojim dvornim kaplanom. Verno ljudstvo je bilo zelo spodbujeno z lepim zgledom, ki ga je dal prevzvišeni g. škof s svojo udeležbo pri pogrebu priprostejo moža, svojega hišnega uslužbenca. Rajnkemu daj Bog večni mir!

n Poročil se je dne 27. t. m. v Renčah na Goriškem gospod Rafael Piščanc, poštni spre-vodnik iz Barkovelj, z gospodično Ivanko Pipan, sestro g. župnika v Renčah. Lepo slovesnost so povzdignile Marijine hčere, ki so svoji družabnici lepo prepevale pri sv. maši. Poročil ju je ženinov brat, č. g. Gabriel Piščanc, župni upravitelj v Ospu. Vrta nevesta je v svoji napatnici pozvala navzoče, naj kaj darujejo za Alojzjevišče in Šolski dom v Gorici, ker je tako veliko pomanjkanje duhovnikov. Vrli nevesti srčna hvala, naj bi našla kaj dosti postnemovavk. Nabralo se je K 17.20. Mlademu paru želimo obilo sreče iz nebes!

n Nov odvetnik v Trstu. Te dni je bil vpisan v imenik odvetnikov v Trstu gosp. dr. Feliks Kovačič. Novi odvetnik odpre pisarno s 1. novembrom.

n Kap je zadela č. o. Gelazija Kobal, kapucina v Sv. Križu na Vipavskem. Priporoča se vsem znanec v molitev.

n Duhovne vaje bodo imeli, kakor vsako leto, tako tudi letos gojenoci tukajšnjega škofijskega konvikta v bodočih praznikih. Duhovne vaje začnejo v nedeljo zvečer in trajajo tri dni, do četrta jutraj. Vodil jih bo ravnatelj bogoslovnega semenišča v Celovcu, P. Avgustin Widmer S. I.

n Zakaj je „Edinost“ proti latinščini v cerkvi? Pred tedni smo očitali „Edinosti“, da vidi v cerkveni latinščini nevarnost za našo narodno stvar, med tem, ko se ji ne zdi prav nič nevarno, če se udeležujejo Slovenci italijanskih gledaliških predstav in jih „Edinost“ na te predstave celo vabi. Stvar je bila in je res popolnoma jasna: če ne škodi v narodnem pogledu italijansčina v gledališčih, čemu bi neki škodovala latinščina v cerkvi? Takemu jasnemu dokazovanju ne more seveda nihče oporekati, tudi „Edinost“ ne. Zato so se umisljali en teden, kaj bi nato rekli. No potem so se srečno izmislili pismo nekega „istrskega kmeta“, ki da je baje pisal na uredništvo „Edinosti“, da je „neki tržaški listič“ v svojem očitaju proti „Edinosti“ bogočastje primerjal z gledališkimi igrami. Nato ne bomo odgovarjali. Kakor so namreč nekatere temeljne resnice (takozvani aksionji) same na sebi tako jasne in trdne, da se ne dajo dokazovati, ker ni nobene resnice bolj jasne, prav tako so nekatere neresnice in neumnosti „Edinosti“ tako očitne, da se ne dajo zavračati s človeškim umom, ki je za resnico ustvarjen. Zanima pa nas, da je „Edinost“ sedaj povedala, nov razlog, zakaj da je ona proti latinščini v cerkvi. Ona pravi, da je to za njo le d i n i razlog. Mi smo mislili, da tako radikalno narodno glasilo, kakoršno je „Edinost“ ne more biti proti latinščini drugače, kakor iz narodnega obzira, saj je to zanjo pač najvišje načelo. Zato se nismo malo čudili, ko smo v 291. številki čitali, kako dela „Edinost“ nevarno konkurenco „Bogoljubu“ v skrbi za pravo pobožnost. „Edinost“ pravi namreč: V cerkvi pa smo proti latinščini r a v n o zato, ker je latinščina glavna ovira pobožnosti“. In malo nižje beremo: „Kaj bi ne bilo boljše, ako bi tudi ljudstvo umelo, kaj je to: Kirije elejson, et cum spiritu (ne spiritu) tuo...?“ S to izjavo „Edinosti“ smo prav zadovoljni. Zdaj vsaj vemo s še večjo gotovostjo, kakor prej, zakaj je „Edinost“ proti latinščini v cerkvi. Iz narodnega obzira ne, ker to sama pravi, da je proti latinščini ravno zato, ker je latinščina glavna ovira pobožnosti. Da bi pa bilo „Edinosti“ res kaj za pravo pobožnost, no to pa dobro vemo, da je na debel-lem zlagano. Ljudem, ki se navdušujejo za največje sovražnike božje, kakoršne je bil ustreljeni Ferrer, ni pobožnost gotovo prav nič mar. Ker ni torej „Edinost“ proti latinščini ne iz narodnih obzir, ne radi pobožnosti, ne ostaje

drugega, kakor da hujska proti bogoslužnemu jeziku zato, da obovraži cerkev in njeno bogoslužje. Kaj je za pravo pobožnost potrebno in kaj ne, to ve najbolje katoliška cerkev sama in ne potrebuje čisto nobenega nasveta od zaveznikov mednarodnih framacozov pri „Edinosti“.

Narod. del. organizacija in katol. delavec. Od nekaterih katoliških delavcev, vslužbenih v tržaškem tehničnem zavodu, smo prejeli na slednje vrstice: Trst, 25. okt. V našem tehničnem zavodu, se zelo agitira, da bi se vsi slovenski delavci vpisali v narod. del. organizacijo. Med agitatorji se odlikuje posebno neki I. Mislej, in prav za to zasluža ga je vodstvo izvolilo v odbor. Tega moža so volitve na Goriskem zelo poparile (on je namreč Vipavec) ker je sijajno zmagala S. L. S. Da si ohladi to svojo jezo pa sedaj strastno vabi, kliče in zapisuje delavce v narod. del. organizacijo, za katero se mi zavedni delavci nič ne navdušujemo. Kar nas je v tem zavodu katoliško mislečih delavcev (in teh nas je precej), se nismo dali zapeljati temu agitatorju, ker nam tega naša vest ne dopuša. Mi krščanski delavci se zjutraj, ko gremo na nevarno delo, priporočimo Bogu in Mariji, ker ne vemo, če bomo še srečno nazaj prišli. Mar naj v sili in nesreči kličejo na pomoč dr. Mandiča, ki ne pripozna Boga in veri novenega vpliva na zemsko blagostanje? — Ob sobotah smo od tedenskega dela zelo trudni in takrat naj bi vzeli v roke „Narodnega delavca“, ki nam s svojimi socialističnimi frazami ne more nuditi nobene tolažbe. Rajše čitamo našo vlogo „Zarja“, ki ima toliko poučljivega berila in ki brani naše katoliško prepričanje. Na svojo žalost smo opazili, da stariši, ki so v narod. del. organizacijo in berejo „Narodnega delavca“, dajejo ta list brati tudi svojim otrokom. Tako se zastruplja tudi mlad zoro in najdemo med delavci fantine od 15 let, ki so že čeli brezbožnosti. — Nas zelo veseli, da je dr. Mandič sam izjavil na občnem zboru, da on ni več zmogel voditi svoje organizacije, ker bi moral potem zaenkrat svojo lastno družino. Ker mi nočemo, da bi gospod doktor svoje domače zanemarjal, mu svetujemo, naj kar doma ostane, da ne bo delavec po nepotrebnem zapeljal v dolge štrajke po svojem načinu in z njemu lastnim uspehom. — Z ustanovitvo konsumnih zadrug so zagazili narodni organizatorji v tako blato, da se bodo težko rešili. Niti niso pomislili, da škodujejo tudi slovenskim trgovcem pri sv. Jakobu in drugod. Omenimo naj še, da sami tržaški narodnjekarji niso zadovoljni z glasilom narod. del. organizacije in slišijo se celo glasovi, da bi bilo bolje lističe opustiti. Niti organizirani delavci ga ne kupujejo in zato je list precej pasiven. Mi le pomilujemo svoje tovariše, ki imajo tako malo plačico, pa vendar pri vsem tem svoje „fike“ nosijo narod. del. organizatorjem, nevede, da jih nosijo v morje. — Za danes toliko, o priliki pa še kaj, da se odprejo oči zaslepljenim delavcem.

n Maselček je hud. V živo je zadel „Slovenec“ naše tržaške narodne anarhiste. Ker so ti slovenski oboževalci barcelonskih „junakov“ javno povedali, kaj da so, prijel jih je „Slovenec“ nekoliko za ušesa. Zadel je v živo. Hitro so utaknili gospoda slovenski anarhisti kot židje svoje nosove skupaj in sklenili, naj „Maselček“ (ne čitaj: Makselček!) hudo prime te katoliške Slovence, ki nečejo biti anarhisti in ki ne soglašajo z razobešanjem črnih zastav, ako ustrele kakega načelnika roparjev. Torej Maselček naj reši barako! Naročil si ga še en maselček, pa hajd na delo! „Še en požirek, pa pojde“, si misli Maselček. In res na papir padejo besede: „Neprijetno, mučno, do skrajnosti zoperno...“ Še en požirek... in Maselček hoče napadati na nedolžnem papirju, a prvi večer ni še ničesar napravil, dasi „se je lotil že večeraj mučnega dela“, kakor sam dobesedno pravi. Ko se je dobro prespal, hoče nadaljevati, a sapo mu vzamejo vesti iz Dunaja, ker se je našim poslancem posrečilo premagati vse zavrtnje spletke in združiti v „Slovanski Uniji“ slovenske poslance proti sovražni nam vladi. Ta vest je Maselčka spravila tako ob pamet, da je kar hitro zapisal: „N a š e S. L. S.“, poklicel še en maselček pa prišel do zaključka, da vsi ne svetlo so neumni; edino Maselček je — pameten.

Razobešati črne zastave ob smrti razbojnika Ferrerja, pisati v njegovem proslavo dan za dnem cele članke — to je politika pameti in računanja. ; ker pa mi ne moremo odobravati take politike, ker se nam slovenski narod preveč smili, da bi bil zastrupljen s taki m berilom, kakorsno mu nudi tržaški nadstrankarski dnevnik — pa smo v očeh Maselčka in njegovih prijateljev — „stekli psi“!

Maselček, pa še en maselček, pa še nadalje tako „modrjuj“!

n Občni zbor N. D. O. Ravno ko se je tiskala pretečeni petek „Zarja“, so se zbirali člani N. D. O. k nadaljevanju prekinjenega občnega zbora. Za predsednika je bil vnovič izvoljen, pa samo za tri mesece, g. dr. Mandič. V svojem govoru, se je gospod predsednik izvanredno mnogo bavil z ljubljanskim „Slovencem“, ki je bil pisal, da v narodni organizaciji nekaj poka ter dejal, da bo prej počila kakšna druga baraka nego njegova in da med narodna delavsko organizacijo in narodnimi voditelji v Trstu ni najmanjšega nesoglasja. Ko je gospod predsednik izgovoril te besede, gotovo ni verjel sam sebi, ker tega tudi zborovalci niso verjeli. Če res ni bilo nobenega nespornostnega med N. D. O. in narodnimi voditelji, vprašamo g. dr. Mandiča in ga prosimo, da nam brez ovinkov odgovori, zakaj pa je on zopet sprejel predsedništvo, dasi se ga je branil z vsemi štirimi. Vprašamo dalje g. dr. Mandiča, je li res, da so se uprli narodni voditelji, ali kakor jih

imenujejo člani N. D. O., pa tudi „Nar. delavec“ temu, da bi postal njegov naslednik g. dr. Brnič, ko je bil on (dr. Mandič) izjavil, da absolutno ne sprejme več predsedništva? Je li res zažugal v tem slučaju g. dr. Rybar, da odloži svoje mandate? Če res ni nesoglasja, povejte g. dr. Mandič, zakaj prirejata člani N. D. O. ovacije dr. Brnič in Vam, — da si smo Vam načelni nasprotniki, vendar priznavamo, da jih zaslužite za svojo požrtvovalnost — med tem, ko mrmrajo in živjgajo pri imenih nekaterih odličnih narodnih voditeljev? Če je res taka edinstvo v Vaših vrstah, odgovorite, zakaj ste dali dvakrat tiskati volivne listke, vsakokrat z različnimi imeni? Če bo g. dr. Mandič na vsa ta vprašanja odkritično odgovoril, se bo sam prepričal, da je resnica, kar je „Slovenec“ pisal.

n Treznim političnim računarnjem v odgovor. Na prvem sestanku 5, na drugem 15, na tretjem... Koliko nas bo na četrtem? In na petem? Le mirno računajte po tem ključu dalje, pa izveste, koliko časa še potrebujemo, da vas poženemo tja, kamor spadajo častilci one osebe, ki je zakrivila, da je bilo porušenih in požganih 68 verskim in človekoljubnim namenom službečih poslopij, da je bilo 138 oseb umorjenih in 40 ranjenih!

Zmagonosne slovenske trobojnice, na katerih se blišči znamenje Odrašenika se bližajo. Prve predstraže so že tu; samo 5 jih je bilo prvi dan. A koliko nas bo, ko udarimo?

n Doslednost „Edinosti“. Ista „Edinost“, ki pravi, da je proti latinščini v cerkvi zato, ker da je latinščina glavna ovira prave pobožnosti, zatrjuje v svoji številki iz minolega torka, da je v najnovejši zbirki nagrobnic: „najlejša, najresnejše in največičastneje glaseča se in dušo najbolj pretrešujoča Mendelsohnova „Beati mortui“. Res čudno, kako more ista latinščina pri maši ovirati pobožnost, pri pogrebih pa dvigati in veličastno pretresati duha! To razume morda „Edinost“ v svoji zaslepljenosti in hudobiji.

n Nov spornik so postavili in odkrili minolo nedeljo stotniku Favergesu v Podgori pri Gorici. Slavnosti se je udeležilo okoli 5000 oseb, med temi tudi cesarski namestnik Hohenlohe in goriski knezovadof Fr. Sedej. Govori so bili nemški, slov. in ital. Stotnik Faverges, ki so ga zdaj tako proslavili, se je bil skazal z izredno hrabrostjo leta 1809, ko je začela vojna med Napoleonom in Avstrijo. V temni noči je bil svojimi možmi preplaval v največji nevarnosti Sočo in se postavil v bran proti Francozom. Spomenik stoji na privatnem posestvu grofa Attemsa in torej ni v varstvu občine, kakor bi prav za prav moral biti.

n Za mesec vernih duš smo preskrbeli svojim čitateljem lepe nagrobnice-razglednice po 6 vin. in nagrobnice-spominčice za molitvenik po 4 vin. Ob tej priložnosti opozarjamo še na lansko „Nagrobnice“ po 6. vin. in „Pomoč dušam“ tudi po 6. vin. — Vse to se dobi v prodajalni katoliškega tiskovnega društva v Trstu via dele Poste 9.

n Opozorjamo na današnjo prilogo manifakturne trgovine Bohinec & Co. Trst, via delle Torri št. 2.

n „Dar Mohorjanov“. Iz Ljubljane smo prejeli: Poverjenike „družbe sv. Mohorja“ nujno prosimo, da pred razdelitvijo knjig povedo ljudem, naj se spomnijo z darovi onih slovenskih bratov in sester, ki so v nevarnosti, da jih tujec potuji. Te slovenske duše, katere narodni naš nesprotnik poizkuša zvoditi v socialno demokracijo in v vsenemstvo ter jim tako ugrabiti vero in narodnost, so nam najbližje! **Vsi Mohorjani naj se zato spoinjajo z darovi naše narodne obrambe!** Komur je dano večje blagostanje, naj da tudi večji dar! „Dar Mohorjanov“ bodi prava narodna zbirka za našo narodno obrambo. Vsi ti darovi pa naj se pošiljajo v centralno blagajno naše narodne obrambe v Ljubljani (za sedaj na naslov upravnništva „Slovenca“, ki jih potem odstopi novemu narodnoobrambnemu društvu. Naj ne bo poverjenika „Družbe sv. Mohorja“, ki ne bi poslal večji ali manjši „Dar Mohorjanov“. Tudi člani in članice „Družbe sv. Mohorja“ pomagajte z agitacijo med svojimi znanci, da bo ta „Dar Mohorjanov“ kolikor mogoče velik! Potrebe našega narodno-obrambnega sklada so nujne. Zadnji čas je slo v št. 11 4000 K. za Slovensko šolstvo na Koroskem 3000 kron, za društvo „Kres“ v Gradcu odposlamo 500 kron, mnogo potreb je pa še silno nujnih. Zato vsi na pomoč!

n Miramarski vrt je od 27. t. m. zopet odprt občinstvu. Od 1. nov. dalje bo pa možno ogledati si tudi grad od 10 do polodne in 2—4 pop.

n Duhovske spremembe na Goriskem. Josip Grilanc, doslej kurat v Kobjeglavu, je imenovan za vikarja v Sedlo. Preč. g. Ivan Vuga, doslej vikar v Kozani, je postal vikar v Gabrovici. Preč. g. Alfonz Blažko, kurat v Mirniku, je imenovan za vikarja v Kozano. Kuracijo v Mirniku bode upravljal preč. g. kurat Benigno Spagnol iz Dolenj. Župni upravnik v Škrbini, preč. g. Franc Lavrenčič, je prišel v Gorico za prefekta malega semenišča.

nŠrt pod avto nobilo n. Minolo nedeljo je povozil avtomobil v ulici Fabio Severo sedemletnega solarčka Viktorja Škorinskega. Deček je obležal kar na mestu, mrtev. Ni znano, čegav je bil ta avtomobil, ker jo je hitro odkuril proti Opčam.

n Tudi v Šklednju so ustanovili krajevno skupino N. D. O. Predsednik je neki Plečnik Franc. Govorili so o potrebi sloge in dela. „Edinost“ pravi, da ima ta skupina že 270 članov.

n Vinska letina v Istri je letos srednja, seveda tam, kjer ni bilo toče. Koder je pobila toča, so nabrali prav malo grozdja. Radi nestalnega in deževnega vremena ni moglo grozdje povsod dozoreti. Na splošno je letina,

le v Istri, ampak tudi drugod zakasnela. Belo grozdje je bolj dozorelo. Cena moštu je tudi letos ponekod zelo nizka. Iz drugih krajev Istre prihajajo zopet drugačna poročila, da je namreč, vino popolnoma dozorelo in da bo vino izvrstno. V župniji Kringa n. pr. je trgavec tako obilna, da nimajo ljudje dovolj posod, v katere bi spravili vino. Tako je tudi v sosednjih župnijah. Ponekod je v Istri letos zelo veliko vina, belega in črnega. Nekateri so ga že prodali tako izpod tropa hektoliter po 20 Kron. Vino ima od 17 stopinj alkohola. Kakor se vidi, je v letini po raznih krajih velika razlika.

n Zrakoplovstvo je sedaj moda. Za drugimi narodi in državami nismo smeli zaostati niti mi Avstriji. Prišli smo s svojo domačo iznajdbo res nekam kasno na vrsto, a prišli smo vendar le. Iz zadrege nam je pomagal neki Renner v Gradcu in njegov sin, ki sta zgradila priprost zrakoplov, s katerim sta večkrat zletela v značne višine v svojem domačem mestu Gradcu. Ti izleti so se jima lepo posrečilo. Ko sta se pa hotela na Dunaju izkazati pred cesarjem, jima je šlo malo slabše in hvala Bogu, da se jima ni popolnoma ponesrečilo. Zrakoplov je zadel ob barako, v kateri je bil prej shranjen in se nekoliko zagugal. Mlajši Renner je padel iz balona, pa komaj iz štirih metrov višine, tako da se ni poškodoval. Starejšega Rennerja pa je zrakoplov kar v hipu odnesel izpred oči mnogobrojnega občinstva nad oblake. Vendar se je mu posrečilo spustiti se drugod zopet na tla. Dne 20. t. m. pa je imel več sreče. Sukal se je jako spretno v višini 100 metrov. Gledalo ga je 150 tisoč oseb. Renner pravi, da bo izdelal sedaj še nov zrakoplov, ki bo sto metrov dolg in bo imel tako spretno priprave, kakoršnih nima noben drug zrakoplov. — V Friedrichshafenu, kjer ima nemški grof Zeppelin barake za svoje ogromne zrakoplove, so že ustanovili posebno šolo za zrakoplovstvo, na kateri se bo moral učiti veliko naravoslovnih predmetov vsakdo, ki bo hotel letati po zraku.

n Nov most v Trstu. Največ tržaškega prometa gre čez takozvani „zeleni most“ ob koncu kanala. Ta most je bil veliko pretesen. Zato je pomorska vlada zgradila poleg že obstoječega mosta še nov 9 metrov širok most. Ta nov most je namenjen za železniški in cestni promet in ima ob vsaki strani 1.25 m široko pot za pešce. Most je izdelan tako, da ga bo elektičen motor lahko v treh minutah zasukal v stran, ko se bodo spuščale ladje v kanal.

Jz okolice.

o Iz Šklednja. Zadnje nedeljo, 24. t. m. je bilo sprejetih v našo Marijino družbo 18 novih družic. Počastil nas je s svojim obiskom naš prejšnji gospod voditelj Gabriel Piščane in nas je bodril s svojim govorom: Zdal nas je okoli 50, za Škledenj ne sramotno število, pa upamo, da z Marijino pomočjo kaj narastemo. Za vse pa gre za Bogom najprej hvala g. Piščaneu, katerega se hvaležno spominjamo.

Marijine hčere.

Jz Krasa.

k Iz Rodika. (Zadnjič prepoznano.) V zadnji številki „Zarje“ je bilo kratko poročilo o sv. birmi v Rodiku in na Vatovljah. Možem — ne vsem — pri županstvu v Rodiku in v vatovljski kaplaniji je bilo to majhno poročilo predolgo, veliki večini vernega ljudstva pa prekratko. Zato je pa moramo danes še nekoliko izpopolniti. — Rodiški g. župnik je bil javil županstvu uradno dan in uro prihoda prevz. g. škofa ter opozoril, kako drugod sprejemajo svojega nadpastirja in povabil županstvo, da stori tudi ono čast rodiški župniji. Modri g. župan ni sklical občinske seje, ker je znal, da bi večina mož glasovala drugače, kakor si je želel. Zato je pa samo ožji krog njegovih pristašev na kratko sklenil: „Škof je Nemeec, Nemeec ne bomo delali nobene slave.“ Uplivna gospa v botegi je pa se pristavila: „Škof nam nič ne da.“ Tako je bilo kmalu rešeno to težko vprašanje. Te modre glavice seveda niso mogle razumeti, da se ne pozdravlja Nemeec, a m p a k škofa. Naš cesar je tudi Nemeec pa ko bi prišel v Rodik, bi ga vseeno pozdravili, ne zato, ker je Nemeec, ampak zato, ker je naš vladar. Tako ne bi tudi škofa pozdravili in sprejeli kot Nemeec, temveč kot svojega višjega dušnega pastirja in s tem pokazali, da ste verni kristijani. Škof ne potrebuje časti, da bi je mogel še le v Rodiku iskati, pač pa bi bila čast za občino in županstvo, ki bi tako pokazalo, da je krščansko in — olikano. Nekateri verniki so hoteli napraviti sami slavalok, a takoj se je oglasilo županstvo, da ne dovoli nobene večje iz občinskega gozda ter zažugalo, da bo slavalok podrl. Da bi županstvo svoje žuganje tudi vresničilo, dokazuje žalostno dejstvo, da ni smel niti za praznik sv. R. Telesa nihče odsekati večje na občinskem in je med procesijo poseben čuvaj vohal krog cerkve, ni li tam kakega mlaja. Kar je zagrešilo županstvo, to je v obilni meri nadomestilo verno ljudstvo. Za sprejem prevz. g. škofa se je zbrala vsa šolska mladina — seveda brez učitelja — in mnogo župljanov, ki so prevzvišenega lepo pozdravili in šli potem lepo uvrščeni za križem v cerkev. Dan sv. birme je bil za župnijo slovesen praznik, kar je spravilo liberalce v tako jezo in zadrego, da si niso upali na svetlo. Istotako se je zbralo za odhod prevzvišenega precej ljudi, dasi je bilo zjutraj zelo zgodaj. Sploh je velika večina župljanov pokazala otroško udanost, ljubezen in spo-

štovanje do svojega škofa. — Iz Rodika se je odpravil prevz. g. škof na Vatovlje. Kar smo rekli o Rodiku, velja skoro popolnoma tudi za Vatovlje. Star in pošten kmet je rekel: „Pri nas je žal prišlo tako daleč, da ne more biti v občinskem zastopu skoro noben pameten in olikan mož, k čemur je veliko pomoglo naše učiteljstvo.“ Veliko resnice je v teh besedah. — O Vatovljah naj omenimo še to posebnost, da so se cerkveni pevci odlikovali s prelepim — molčanjem, kar si je morda kak neotesanec štel celo v čast. — Veliko ugibanja je bilo po sv. birmi med ljudstvom zbranim na Misličah, ko so prišli tjakaj vozovi in je iztopil prevz. g. škof ter se odpravil s svojim spremstvom v hrib. Kam neki gredo? so popraševali radovedno. Seveda ni prišlo nobenemu na um, da bo šel škof peš po strmi poti proti Artvižam. Pa vendar je šel. Kdor je gledal prevzvišenega g. škofa, ko je v svoji pastirski gorečnosti trdno korakal navzgor, se je moral spomniti liberalne zlobe, ki je letošnje poletje ob času škofove boleznirazširjala hudobne laž, da škof ni bolan, ampak, da noče priti birmovat, ter da rajši kliče otroke v Trst. Na Artvižah si je škof ogledal cerkev in za hip užival razgled iz tega 812 m visokega hriba. Na polju pri cerkvi je šel škof k ljudem, ki so kopali krompir. Opazivši, kdo da se jim bliža, so ljudje poklekli, da bi prejeli sv. blagoslov. Prevzvišeni g. škof se je pogovarjal, z do solz ginjenim kmetom, ki je pripovedal, da ni bilo že 32 let škofa na Artvižah. Dasi ni nihče znal za škofov prihod, se je vendar kmalu zbralo vse, kar je bilo na Artvižah doma, med drugimi tudi priprosta žena z gorečo svečo v roki, pravijo ji po domače „cesarica“. Možeje na vasi so spoštljivo pozdravljali, samo enemu „naprednemu“ Rodičanu je bil klobuk na glavo pristal, sicer se pa dotičnik niti za molitev ne odkrije. Iz Artviž se je odpravil prevz. g. škof skozi Rodik, kjer so čakali vozovi in kjer so ga še enkrat pozdravili zvonovi in nekaj naglo zbranih ljudi. Od tod je nadaljeval pot proti Kozini in dalje v Trst.

Jz Istre.

i Iz Boljunca. Trgatev je pri nas popolnoma dokončana in vino že spravljeno v sode. Vinska letina je dobra; z več kot 1400 hektol. vina je letos Bog obdaril našo vas. Glede kakovosti je vino sicer nekoliko nižje od lanskega, a vendar še prav dobro, cena nekoliko višja, pa ne pretirana. Zato se obračamo do naših ljubih Kraševcev in Kranjcev, da se potrudijo k nam in se preskrbe z našo slavnoznanu brežanko. — Za vsa pojasnila pismena in osebna se je obrniti na Janeza Maver, cerkovnika v Boljuncu h. št. 33, pošta Boršt. Ta je pripravljen voditi kupce v najpoštenejše kleti in dajati pismena pojasnila.

i Glas iz Kastavščine. Blagovolite, g. urednik, uvrstiti naslednje kot kratek odgovor na dolge članke v reškem „Nov. Listu“, ki jih je mogla spisati le zlobna roka kakega cara. — Zlobni jeziki govore, da je po poklicu učitelj farmaceutike, po zanimanju pa drogerist in izvežbani protiklerikalni agitator P. vračajoč se iz zakristije „Narodnega doma“ v Pazinu, za denar, ki je preostal od polnega koferja pooblastil nakupil tam toliko množino tobaka za snofanje, da ga je že med potom moral razdeliti med sobrate, ker bi bil sicer opešal pod silno težo tega daru božjega. Pridržal je samo precejšnjo kvantum najbolje in najmočnejše ekstraverte za Emin pašo. Sedaj pravijo nekateri, da je ta moderni paša postal pravcati srednjeveški trubadur in da snofa „na kontrakt“, samo da pozabi žalostno in nepričakovano katastrofo, ki je uničila vse njih upanje v boljšo bodočnost: njih mili in nepozabni Peručičev kofer. Škoda, da ga niso oprtili staremu Rajčiču, ki bi bil z njim koj v začetku skupščine zginil in ga tako neposkodovanega vrnil lastnikom. Glej ga spaka, toliko truda in agitacije po Opatiji in Kastavščini, pa za koga?... za istrske furtimaše („klerikalce“); Tudi se govori, da je isti gospod car, ki je bil prej tako agilen in živahen ter poln ugodnega humorja, sedaj postal tako hipohondričen, zamišljen in tih, da po poti grede skoro svojih prijateljev več ne vidi izvemši svojega intimnega P., kojega baje že po vonju pozna tudi če ga ne vidi. O slovenskem Židu pripovedujejo, da se misli maščevati nad furtimaši in da misli v ta namen dvigniti svoj skedenj za eno nadstropje ter tako povečan skedenj od-dati na razpolago za liberalni konvikt pri hrvaški realni gimnaziji na Voloskem za slučaj da postane ta popoln zavod. On sam pa se misli povrniti na Kranjsko, da reši kar se da še rešiti ter da zbere krog sebe premagane in razpršene ostanke nekdanj tako slavne liberalne vojske, ki se je po njegovem odhodu iz domovine tako zelo skrčila. Vsaka žrtev je še premala za sestradane brate, ki pobiti na bojiščih, prosijo pomoči. Med tem namerava Emin-paša odpotovati na sorbonsko vseučilišče, da se tam izpopolni v francoščini, ker mu samo še to manjka, da postane pravi Francoz in da ga morejo pristeti nesmrtnim članom francoske akademije znanosti in umetnosti. Po povratku iz Francoske postane ravnatelj rečenega konvikta in pridellili mu bodo še eno emancipirano učiteljico, ki se je lani tod klatila in za katero se je on posebno zanimal, ker je bila tip prave Parizinke po mišljenju in modi, kakoršne ima on osobito rad. Tako bo vse srečno uspevalo, in blagor narodu ob takih rodoljubih. Dr. J. daruje „irlu“, dr. Fr. bo brezplačno zdravil, drogerist P. se povrne zopet k svojemu prvotnemu poklicu, car bo vodil dijake na zabave, koncerte in plese ter jim pridigoval v prostorih „Zor“

o prosti ljubezni, materiji in evolucionizmu. Dr. P. bo v „Novem listu“ branil brate sovražnih napadov in šjor T. bo imel „imprezo“ kočij, da more somišljenike brezplačno voliti v agitacijske svrhe, da jih ne spet zadene nenadna nesreča, kakor na skupščini dijaškega podp. društva v Pazinu dne 23. sept. 1909, ki jim ostane v večnem spominu.

Iz Predloke v Istri. Veselica kat. izobraž. društva in Loka, ki se je vršila v nedeljo ob množestvilni udeležbi občinstva, je jasen dokaz, da je neosnovana pogosto izražena trditev, da je naše istrsko ljudstvo nesprejemljivo za izobrazbo in napredek. Nastopi naših fantov in deklet z deklaracijami ter mož z govori so poslušalcem zelo ugajali. O pomenu in prvi vrednosti veselice naših društev je govoril tajnik S. K. S. Z. g. Ferjančič, kateremu je občinstvo živahno pritrdjevalo. Burka „Kmet in fotograf“ in spevoigr „Kovačev študent“ sta vzbudili mnogo smeha. Posebno obilo priznanja sta pa žela pevska zbor pevskega društva iz Podpeca in domačega izobražev. društva, ki sta morala nekatere točke ponovno zapeti. Ta prvi vspehi nastop bo vsem sodelovalcem te prireditve gotovo v vspodbudo, da ne bodo predolgo odlašali z novimi prireditvami. Na delo! Somišljenikom iz Doline in Mačkovelj za pozdrav in obisk hvala!

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Na „Umazano reklamo“ ni vredno odgovarjati. „Zarja“ si šteje pod svojo čast pečati se z ljubljanskimi ostudnostmi, ki jih itak pri nas noben pošten človek ne bere

Književnost.

kn. Družba sv. Mohorja. — Letos smo prejeli:

Slovenske večernice. 63 zvezek z vsebino: Cankar: Sosed Luka. Meško: Slovenci v Lurdu. J. Knaflič: Popotnikove povesti.

Navzgor-navzdol: (Dr. J. Vošnjak) Povest iz polminole dobe.

Pisana mati: (J. Malograjski.) Obširna povest. Na koreu 13 kratkih povesti z ozirom ra vero in cerkev.

„Sv. maša“ molitvenik. Razaga sv. daritve s kratkimi mašnimi molitvami.

Podobe iz misijonskih dežel, kjer popisujejo razni slov. misijonarji svoje delovanje. Knjiga ima različne podobe iz misijonskih pokrajin.

Marija v zarji slave: (Fr. Rihat.) Zgodovinski pregled Marijinega češčenja. — Knjiga je bogato ilustrirana.

Koledar za leto 1910 z lepo različno vsebino in več slikami. Koledar ima letos novo naslovno stran.

Zgodbe sv. pisma so letos izostale.

kn. Nagrobnice. Uredil Frančišek Marolt učitelj. Drugi premenjeni natis. Z dovoljenjem preč. kn. šk. ordinariata ljubljanskega. — Izdala in založila „Katoliška Bukvarna“ v Ljubljani. — Cena lično vezani knjig 2 K 40 vin.

V jako lični in obenem zelo prikladni žepni obliki so nekoliko premenjene oziroma pomnožene že vdrugič izšle od gosp. Fr. Marolta urejene „Nagrobnice“. Pospešila je sedanjo drugo izdajo, kakor je razbrati iz urediteljevega predgovora, resnična potreba; prva izdaja (l. 1906) je namreč hitro pošla, a še vedno so mnoga pevska društva in posamni peveci povpraševali po nagrobnicah. Pričujoča zbirka nagrobnic, ki obsega 24 slovenskih in 4 latinske nagrobne zbere, bo temu nedostaku za nekaj časa — hvala Bogu — zopet temeljito odpomogla.

Poleg že znanih lepih, v srce segajočih, a seveda že močno obrabljenih nagrobnic („Blagor mu“, „Človek glej“, „Nad zvezdami“, „Jamica tiha“, „Usliši nas Gospod“, in še par drugih) dobimo v Maroltovi zbirki tudi izredno veliko število novejših po katerih naj bi naši pevski zbori pridno segli, da se ne bodo pele lvedno stare, obrabljene pesmi.

DAROVI.

Zavodu sv. Nikolaja so doposlali sledeči č. g. g. svoje darove od 1. aprila do 30. sep-

tembra t. l. Posojilnica v Kandiji (Dolejsko) 100 K; Županstvo Podgora; Tržaška hranilnica in posojilnica po 50 K; in Jadranska banka Trst 50 K; g. a. Rustja Antoni a. Gorica 40 K; Notranjska posojilnica v Postojni 30 K; Županstvo Postojna, č. g. dr. Pederzoli župnik Trst, okrajna posojilnica Škofjaloka, Mestna občina Kamnik, Neimenovani Trnovo po 20 K; županstvo Lokev Kras, Hranilnica v Nabrežini, županstvo v Sežani, Mestno županstvo sv. Križ-Cesta, Hranilnica v Senožečah in županstvo Naklo na Krasu po 10 K; č. g. Šifrer župnik Pomjan, županstvo Bled in č. g. Ulbing, kaplan Zelezna kaplja po 5 K; dr. Kraševac, Celje 4 K; Ana Reichel, Trst 3 K; č. g. Terska, kaplan Prečna Dolenj., Revček Andrejček, Smelnik, č. g. Škrbec žup. Korte in Stefan Polanc, Gradec po 2 K; N. N. in Stavelik žup. Montona po 1 K;

Vsem slavnim korporacijam in č. g. dobrotnikom presrečna hvala za človekoljubne darove. Ljubi Bog, plačaj stotero! Priporočam se najtopleje tudi za nadaljne darove.

Vodstvo Zavoda sv. Nikolaja.

Za „Zarjo“ je darovala neimenovana dobrotnica K 2. — Bog plačaj!

ZAHVALA.

Podpisana se tem potom pristočno zahvaljujem za tolike izraze iskrenega sožalja, ki sem jih prejela ob smrti svojega nepozabnega soproga g.

Antona Simončič,

c. kr. redarstvenega stražnika v pok. in vratarja škofijske palače.

Posebno se zahvaljujem prevzvišenemu g. škofu za udeležbo na poprebu, dalje preč. mons. prelatu Flego, da je vodil mrtvaški spreved, kakor tudi ostalemu veleč. osebju škofijske pisarne za asistenco, c. kr. redarstvenemu oddelku, vsem sorodnikom, prijateljem in znanem, ki so dragemu ranjkemu skazali poslednjo čast, meni pa dobrodejno tolažbo. Bog naj vsem stotero povrne! Pokojnika priporočam vsem v molitev in blag spomin.

V Trstu, dne 27. oktobra 1 09.

URŠULA vd. SIMONČIČ.

SLADKI PROSEKAR in ČRNI BRZAMINEC

ima na prodaj

„Gospodarsko in vinarsko društvo“ v SV. KRIŽU pri TRSTU v sodcih od 56 litrov naprej.

SVOJI K SVOJIM! SVOJI K SVOJIM!

Uljudno naznanjam sl. občinstvu, č. duhovščini, p. n. učitelstvu, krajnim šolskim svetom in šolskim vodstvom, kakor tudi raznim čitalnicam in ljudskim knjižnicam, da sem preskrbel svojo

KNJIGOVEZNICO

z vsem potrebnim da lahko izvršujem vsa dela od priprostitih do najfinjših. Posebno solidno in cenovno vezanje knjig za šolske, ljudske in zasebne knjižnice ter čitalnice. — Vezanje in prevezanje missalov, raznih zapisnikov, hranilnih in drugih knjig, ter izvrševanje raznih del, ki spadajo v knjigoveško stroko. Zunanja naročila izvršujem solidno in točno.

ANTON REPENŠEK, knjigovez

TRST. — Ulica Cecilija št. 9. — TRST.

Slovenec KONRAD SKAZA,

delavnica za vsa ce kvena dela

v St. ULRICH, Gröden (Tirolsko) se najtopleje priporočuje za vsa cerkvena dela. Velikanska zaloga sv. razpe. Novi zanimivi slovenski ceniki zastoj in franko. Postrežba solidna in hitra

NOVA TRGOVINA ZGOTOVLJENE MOŠKE IN ŽENSKO OBLEKE :: :: ::

BOHINEC & CO

Via delle Torri 2 - TRST - Via S. Lazzaro 17

(ZA CERKVIJO SV. ANTONA NOVEGA)

Velika zaloga, točna in solidna postrežba

Stalne in nizke cene. — Naročila na meri izvršujejo se najelegantnejše in ceno.

Kupite čevlje

pri poštenem slovenskem čevljarskem mojstru

Josipu Stantič

TRST — ulica Rosario št. 2 — TRST

(pri cerkvi sv. Petra v starem mestu.)

Ta mojster vam postreže po domače, z najboljšimi čevlji in po nizki ceni.

ZALOGA

likerja v sodčih in buteljkah

JAKOB PERHAYC

TRST — Via delle Acque — TRST

Veliki izbor vsakovrstnih najfinjših in starih vin v buteljkah.

Postrežba točna. — Cene zmerno. — Se priporoča svojim rojakom za naročbe bodisi na debelo ali na drobno za razne slavnosti, poroke, krste, družinska pogoščenja itd. — Za poletni čas se priporoča malinovec in tamarindo.

Novo pogrebno podjetje

VIA VINGENZO BELLINI ŠT. 13

Z bogato opremo za vsakovrstni pogreb ter prodajalnico mrtvaških predmetov, raznih vrst vencev, voščenih sveč, umetnih cvetlic, vencev in cvetlic za birmance in novice i. t. d., i. t. d.

se je preselilo

V CORSO ŠT. 49

blizu lekarne Rovis. (piazza Goldoni)

LJUDSKA POSOJILNICA IN HRANILNICA

za tržaško občino pri Sv. Ivanu pri Trstu.

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

ima svoj urad v Trstu, ulica delle Poste 9.

Sprejema hranilne vloge, za kojih varnost jamčijo vsi člani zadruga, katerih je sedaj okrog 400, solidarično z vsem svojim premoženjem, cenjenim nad tri milijone kron.

od vsakoga in jih poime: ečno **4 1/2%** in na 60 dnevno olopved po 4 3/4% obrestuje po brez kakoga odbitka za rentni da-

vek, katerega plača hranilnica sama, tako, da dobijo vlagatelji odvloženih 100 K na leto čistih obresti 4 50 v, oziroma 4 K 75 v. Posojila daje le svojim. Urađuje se vsak delavnik od 9—12 ure dopoldne in od 3—4 in pol ure popoldne. V uradu pri sv. Ivanu se urađuje delavnik od 5—7 ure zvečer, ob nedeljah od 11—12 ure dopoldne.

Načelstvo.

PRODAJALNA

KATOL. TISK. DRUŠTVA

ulica Poste št. 9 - TRST - Telefon št. 2326.

Zaloga molitvenikov, v slovenskem, hrvaškem, nemškem in laškem jeziku, raznovrstnih rožnih vencev, svetinj, malih in velikih podob, različnih kipov in križev, vsakovrstnih palm za oltarje, sveč razne kakovosti za cerkveno in domačo rabo, raznega papirja in vseh pisarniških potrebščin i. t. d., i. t. d.

Za častite župne urade in gg. duhovnike ::

imamo v zalogi cerkvene tiskovnice, kanon tabele, proprium za breviri in missale, rituale, breviri, horae diurnae, vademeum, birete, kolare šemisete, in sploh vse druge cerkveno potrebšchine.

Družinska pratika za l. 1910.

Vsa cerkvena oblačila, zastave i. t. d. sprejemamo v popravilo ali preskrbimo novo.

Razprodaja uzigalic in kolekov za obmene Slovence. — Znakov soc. zveze in dr.

Sprejemamo vsa KNJIGOVEŠKA DELA in preskrbimo tudi OKVIRJE ZA SLIKE.

Zahtevajte seznam naše prodajalne, ki se vam pošlje brezplačno.

Uljudno se priporoča

„Katoliško tiskovno društvo“ v Trstu.